

Ζητήματα Τυποποίησης στην Ορολογία - ο ρόλος και οι δράσεις της Επιτροπής Ορολογίας TE21 του ΕΛΟΤ

Μαριάννα Κατσογιάννου, Κατερίνα Τοράκη

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα εισήγηση παρουσιάζεται η λειτουργία και η δράση της Τεχνικής Επιτροπής TE21 «Αρχές της Ορολογίας» του Ελληνικού Οργανισμού Τυποποίησης. Κύριο αντικείμενο της TE21 είναι η ενασχόληση με τα ζητήματα της τυποποίησης στην Ορολογία και συγκεκριμένα με τη θέσπιση και υιοθέτηση των κανόνων ορολογίας, με την επεξεργασία και απόδοση στην ελληνική των προτύπων του ISO στον τομέα της Ορολογίας, με την επεξεργασία για έκδοση αντίστοιχων ή ανάλογων Ελληνικών Προτύπων, ενώ επίσης παρακολουθεί στενά το έργο της αντίστοιχης Τεχνικής Επιτροπής του ISO TC37 και συμμετέχει στις διαδικασίες συζήτησης για την τροποποίηση/βελτίωση των προτύπων Ορολογίας. Παράλληλα, στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της, η Επιτροπή διοργανώνει ημερίδες, σεμινάρια, έχει συνεργασίες με επιστημονικούς φορείς και προσωπικότητες, ενώ έχει παρουσία και στο Διαδίκτυο. Τονίζεται ιδιαίτερα ο ρόλος της Επιτροπής στην υποστήριξη της ελληνικής γλώσσας και στην ανάπτυξη ορολογίας. Στην εισήγηση παρουσιάζονται αναλυτικά τόσο οι εργασίες της TE21, όσο και παραδείγματα από την παρέμβασή της σε ιδιαίτερα ζητήματα γλώσσας και Ορολογίας.

Standardization matters in terminology – Role and actions of the Committee TE21 of the Hellenic Organization for Standardization

Marianne Katsoyannou, Katerina Toraki

ABSTRACT

The activities of the Greek technical committee of Standardization on Terminology (TE21) are presented in this paper. The Committee belongs to the Hellenic Organization for Standardization (ELOT). The mission of TE21 is related to the normalization of any principle, method or application of terminology and/or language resources for specialized communications. It is responsible for the development, publishment and dissemination of standards to be used both by the specialists of any subject field and by terminology specialists, as well as for the facilitation of coordination and unification of terminologies. Apart from that, it participates in ISO TC37 activities as a member, while it organizes or participates in conferences, seminars and other meetings and cooperates with various organizations as well as with individual specialists. It is particularly interested not only in standards production, but in the support of Greek language and the development of Greek terminology, taking into consideration the need for the development of outreach strategies and training activities.

0 Εισαγωγή

Η Τεχνική Επιτροπή ΤΕ21 με την τυπική ονομασία “Αρχές Τεχνικής Ορολογίας” λειτουργεί από τα τέλη της δεκαετίας του 80 ως Επιτροπή του ΕΛΟΤ με την υποστήριξη του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας. Αποτελεί την Εθνική Επιτροπή Τυποποίησης στην Ορολογία, αντίστοιχη της Επιτροπής TC37 του ISO. Η υποστήριξη από το ΤΕΕ υποδηλώνει και το ιδιαίτερο ενδιαφέρον του οργανισμού αυτού στα ζητήματα της γλώσσας και της Ορολογίας, από την αρχή μάλιστα της ίδρυσής του. [1]

Μέλη της ΤΕ21 είναι εκπρόσωποι επιστημονικών ενώσεων και συγκεκριμένα από ΕΛΟΤ, ΤΕΕ, ΕΛΕΤΟ, ΕΜΠ, Ένωση Ελλήνων Χημικών, Ένωση Ελλήνων Φυσικών. Η συνεργασία με τους φορείς αυτούς συμβάλλει καθοριστικά στο έργο της Επιτροπής και κύρια στην ποιοτική παρουσίαση του έργου της.

Επίσης, έχει καθιερωθεί η παρακολούθηση των δράσεων της Επιτροπής από τους παρατηρητές, ομάδα επιστημόνων από τον ακαδημαϊκό και επαγγελματικό χώρο που έχουν ειδικό ενδιαφέρον με τα θέματα της Ορολογίας. Οι παρατηρητές ενημερώνονται για το έργο της Επιτροπής, μπορούν να συμμετέχουν στις συνεδριάσεις της, λαμβάνουν τα πρακτικά και αποστέλλουν γνώμες και σχόλια όταν ζητηθούν ή όταν οι ίδιοι θεωρούν απαραίτητο.

Ο τεχνικός υπεύθυνος της ΤΕ21 είναι αρμόδιος για το συντονισμό των εργασιών της, την επικοινωνία με τα μέλη και τους παρατηρητές, καθώς και με τον ΕΛΟΤ και τον ISO, την κράτηση των πρακτικών των συνεδριάσεων, την παρακολούθηση των θεμάτων Ορολογίας που αφορούν την Επιτροπή και γενικά έχει τη φροντίδα για την καλή και συνεχή λειτουργία της Επιτροπής και για την εκπλήρωση των σκοπών της.

Για την ιστορία, θα πρέπει να αναφερθεί ότι στην πρώτη φάση της συγκρότησής της, μέλη της διετέλεσαν οι Παπαδάκη Μαίρη (ΤΕΕ), Φιλόπουλος Βασίλης (ΕΛΟΤ), Ξενάκη-Βαρλά Ζωή (ΕΕΧ), Κοντός Παναγιώτης (ΕΚΠΑ), Συρμακέζης Κωνσταντίνος (ΕΜΠ), Διάμεσης Σπύρος (Παιδαγωγικό Ινστιτούτο), Βαλεοντής Κώστας, Τοράκη Κατερίνα, Μπάκος Κωνσταντίνος, Βασιλάκης Γιώργος, Παξιμαδάς Στέλιος. Το συντονισμό είχε η Μαίρη Παπαδάκη, ηλεκτρολόγος μηχανικός και υπάλληλος του ΤΕΕ, ενώ ο Βασίλης Φιλόπουλος είχε οριστεί αναπληρωτής συντονιστής.

Σκοποί της ΤΕ21

Η άμεση σχέση της ορολογίας με την τυποποίηση ξεκινά από την αφετηρία της Ορολογίας ως ξεχωριστού πεδίου. Σημειώνεται ότι ο Eugene Wüster, ο ιδρυτής της Σχολής Ορολογίας της

Βιέννης και από τους πρωτοπόρους της ορολογίας, ήταν άνθρωπος της Τυποποίησης και ιδρυτής της πρώτης επιτροπής Τυποποίησης στην ορολογία που οδήγησε στη σημερινή Τεχνική Επιτροπή TC37 και μάλιστα δεν ήταν γλωσσολόγος αλλά μηχανικός. [1, 2]

Στους σκοπούς της διεθνούς Επιτροπής TC37 αναφέρονται η τυποποίηση αρχών, μεθόδων και εφαρμογών που σχετίζονται με ορολογικούς και άλλους γλωσσικούς πόρους στο πλαίσιο της πολύγλωσσης επικοινωνίας και της πολιτισμικής πολυμορφίας.

Σύμφωνα με την απόφαση συγκρότησης της TE21, η αποστολή της σχετίζεται με κάθε δραστηριότητα σχετική με την τυποποίηση αρχών, μεθόδων και εφαρμογών της ορολογίας και των γλωσσικών πόρων. Αντίστοιχα με την Επιτροπή TC37 του ISO, η TE21 είναι αρμόδια για την ανάπτυξη, δημοσίευση και διάχυση των σχετικών προτύπων, τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους επιστήμονες της ορολογίας και γλωσσολογίας, αλλά και των ειδικών θεματικών πεδίων, ενώ επίσης συμβάλλει σε διεργασίες συντονισμού και εναρμόνισης ορολογικών εργασιών.

Η Ελληνική Επιτροπή, πέραν της γενικής υποχρέωσης να καλύπτει τις τυπικές ανάγκες του ΕΛΟΤ ως φορέα τυποποίησης και εκπόνησης των Ελληνικών Προτύπων, χρειάζεται να υποστηρίξει ιδιαίτερα την ελληνική γλώσσα, δεδομένου ότι ως γλώσσα με περιορισμένη χρήση στο διεθνή χώρο της επιστημονικής επικοινωνίας αλλά και για άλλους κοινωνικούς/πολιτικούς/ιστορικούς κτλ λόγους, δεν έχει αναπτύξει όσο πρέπει κανόνες και εργαλεία ορολογίας τόσο για την ίδια ως προς την εξέλιξή της όσο και τους χρήστες της, επιστήμονες κτλ. ως προς τη σωστή απόδοση και την επικοινωνία. Τέλος, έργο στην τυποποίηση της Ορολογίας είναι, στο πλαίσιο της κατασκευής λεξιλογίων όρων, η συστηματική ανάλυση, κωδικοποίηση και παρουσίαση των όρων που περιγράφουν ένα θεματικό πεδίο και των αντίστοιχων ορισμών τους, πράγμα που σχετίζεται άμεσα με την περιγραφή και την τεκμηρίωση του ίδιου του θεματικού πεδίου. [3]

Ένα σημαντικό στοιχείο στο έργο της Επιτροπής είναι η επιδίωξη της ποιότητας, έννοιας που μπορεί να αξιολογηθεί στο πλαίσιο των δύο βασικών επιπέδων λειτουργίας της, δηλαδή της παραγωγής και της επικοινωνίας. [4] Στο επίπεδο παραγωγής περιλαμβάνονται οι εργασίες σχετικές με την τυποποίηση των μεθόδων που χρησιμοποιούνται στην Ορολογία και ειδικότερα ο συντονισμός των δραστηριοτήτων σχετικά με τη δημιουργία και χρήση ορολογίας σε εθνικό επίπεδο. Κύριος στόχος είναι η ανάπτυξη του μεθοδολογικού πλαισίου της ορολογικής εργασίας σε σχέση με τον προσδιορισμό, την ανάλυση και μοντελοποίηση των εννοιών, τον ορισμό τους και την επιλογή των πλέον κατάλληλων όρων για την κατασήμευσή τους. Αντίστοιχα, στο

επίπεδο επικοινωνίας εντάσσεται η αποστολή της TE21 στη μεταφορά γνώσης ανάμεσα στους ειδικούς επιστήμονες της γλώσσας και της Ορολογίας, αλλά και μεταξύ ενδιαφερομένων χρηστών, καθώς επίσης και η συμμετοχή της σε δραστηριότητες εντός της χώρας σε συνεργασία με φορείς όπως η ΕΛΕΤΟ, ο ΕΛΟΤ, το ΤΕΕ κ.ά. και οπωσδήποτε η ενεργός συμμετοχή της στο έργο της TC37.

Το έργο της TE21 – Επίπεδο παραγωγής

Ακολουθώντας την παρουσίαση του έργου της TE21 ως προς τα επίπεδα που αναφέρθηκαν παραπάνω και ξεκινώντας από το επίπεδο της παραγωγής, χρειάζεται να αναφερθεί ότι ακολουθούνται οι κανονισμοί του ΕΛΟΤ σχετικά με τη λειτουργία των Επιτροπών Τυποποίησης και τη σύνταξη και έκδοση εθνικών προτύπων. Τα στάδια για την απόδοση στην ελληνική των προτύπων ISO και την παραγωγή εθνικών προτύπων ΕΛΟΤ περιγράφονται όπως παρακάτω:

Στάδιο 1: Επιλογή προτύπου. Σε συνεδρίαση της Επιτροπής συζητείται ο ετήσιος προγραμματισμός δράσης. Στο πλαίσιο αυτό και σε αντιστοιχία με την πορεία δράσης της TC37, αλλά και τις ιδιαίτερες τοπικές ανάγκες ή προτάσεις που μπορεί να υποβληθούν από μέλη, παρατηρητές ή άλλους φίλους της Επιτροπής (φυσικά πρόσωπα ή συλλογικά όργανα), επιλέγεται το πρότυπο για συζήτηση. Οπωσδήποτε καταγράφονται τα κριτήρια επιλογής του συγκεκριμένου προτύπου. Ο επιμελητής ζητεί από τον ΕΛΟΤ να αποσταλεί το επιλεγμένο πρότυπο ISO στην αγγλική και γαλλική γλώσσα, το οποίο και διανέμεται σε όλα τα μέλη. Ζητείται η αποστολή σε επεξεργάσιμη μορφή, ώστε να διευκολύνεται η Επιτροπή στο έργο της, δηλαδή να μπορεί να δουλεύει πάνω στο ίδιο αρχείο αλλά και να είναι δυνατή η αντιγραφή τυχόν τμημάτων που μπορούν ή πρέπει να ενσωματωθούν και στο ελληνικό πρότυπο.

Στάδιο 2: Προετοιμασία του Σχεδίου Ελληνικού Προτύπου (ΣΕΠ). Με βάση την προηγούμενη απόφαση, ορίζεται το μέλος ή τα μέλη της Επιτροπής που θα ασχοληθούν ατομικά με την απόδοση του προτύπου ISO στην ελληνική. Επισημαίνεται εδώ η σημασία της μετάφρασης ως προς την απόδοση τόσο της γενικής τυποποιητικής ορολογίας και φρασεολογίας όσο και της ειδικής ορολογίας. [5] Το μετάφρασμα πρέπει να λείπει τα ίδια πράγματα και αν εφαρμόζεται να εφαρμόζεται με τον ίδιο τρόπο, αλλά και να δίνει τη δυνατότητα της προσαρμογής στην ελληνική πραγματικότητα σε ιδιαίτερες περιπτώσεις ή/και να μεταφέρει παραδείγματα από την ελληνική πραγματικότητα.

Μόλις ολοκληρωθεί η απόδοση, διανέμεται ηλεκτρονικά στα μέλη και τους παρατηρητές, προκειμένου να ξεκινήσει η αναλυτική συζήτηση στις συνεδριάσεις. Χρειάζονται συνήθως πολλές συνεδριάσεις για ολοκλήρωση της επεξεργασίας και αυτό είναι στοιχείο της λειτουργίας

που απασχολεί την Επιτροπή, δεδομένου ότι οι διαδικασίες παραγωγής των ελληνικών προτύπων με τον τρόπο αυτό είναι χρονοβόρες. Στη διάρκεια των συζητήσεων αυτών, συχνά προκύπτουν ιδιαίτερα ζητήματα για τα οποία ζητείται η συνδρομή κατ' αρχάς των παρατηρητών και κύρια των γλωσσολόγων, πράγμα για το οποίο χρειάζεται να σημειωθεί η άμεση ανταπόκριση και ουσιαστική συμβολή τους στο έργο της Επιτροπής. Επίσης, συχνά και με αφορμή σημεία συζήτησης σε συγκεκριμένο πρότυπο, προκύπτουν ζητήματα γενικότερου ενδιαφέροντος, για τα οποία αναλαμβάνουν συγκεκριμένα μέλη να ασχοληθούν και να φέρουν εισήγηση σε επόμενη συνεδρίαση. Τα αποτελέσματα της συζήτησης αυτής αναρτώνται στη σελίδα της Επιτροπής, ενώ συχνά δημοσιεύονται και στο Ορόγραμμα.

Παραδείγματα τέτοιων ζητημάτων ήταν οι συζητήσεις για έννοιες όπως νεολογισμός (neologism), γλωσσική ποικιλία (language variety), σκοπός και στόχος (goal, aim, target, objective), κ.ά. Για τις περιπτώσεις αυτές, συχνά χρειάζεται η συμβολή των παρατηρητών, αλλά και άλλων ειδικών επιστημόνων, οι οποίοι είναι πάντα πρόθυμοι να συνεργαστούν με την Επιτροπή.

Σημειώνεται ότι για κάθε πρότυπο συντάσσεται τρίγλωσσο γλωσσάρι όρων το οποίο συνοδεύει το ελληνικό πρότυπο.

Βήμα 3: Δημόσια κρίση. Μετά την ολοκλήρωση της συζήτησης πάνω στο σχέδιο και την τελική επεξεργασία του κειμένου σύμφωνα με τους κανόνες του ΕΛΟΤ για τη σύνταξη των προτύπων, αποστέλλεται το αρχείο στον ΕΛΟΤ προκειμένου να ανακοινωθεί η έναρξη της διαδικασίας δημόσιας κρίσης του Σχεδίου Ελληνικού Προτύπου (ΣΕΠ). Με πρωτοβουλία της Επιτροπής, το σχέδιο αναρτάται στον ιστότοπό της αλλά και αποστέλλεται, πέραν των παρατηρητών, σε μεγάλο αριθμό ειδικών επιστημόνων και φορέων που κρίνεται ότι θα μπορούσαν να συμβάλουν στη βελτίωση του τυποποιητικού κειμένου (ως προς τη μορφή και ως προς το περιεχόμενο). Η συγκέντρωση των σχολίων από τη δημόσια κρίση γίνεται από το συντονιστή.

Στάδιο 4: Έκδοση του Ελληνικού Προτύπου ΕΛΟΤ. Τα σχόλια που έχουν συγκεντρωθεί συζητούνται στην Επιτροπή και γίνεται η τελική αναθεώρηση και διόρθωση του σχεδίου. Το τελικό κείμενο, περιλαμβάνοντας και το διορθωμένο γλωσσάρι, αποστέλλεται στον ΕΛΟΤ για έκδοση και δημοσιοποίηση.

Θα μπορούσε κανείς να συμπληρώσει ένα πέμπτο στάδιο, αυτό της αναθεώρησης των ελληνικών προτύπων. Πράγματι, η Επιτροπή παρακολουθεί τις εξελίξεις στην παραγωγή των διεθνών προτύπων από την TC37 και στο πλαίσιο του προγραμματισμού της συζητά και

αποφασίζει την αναθεώρηση/επικαιροποίηση των ελληνικών προτύπων, λαμβάνοντας υπόψη και τις ιδιαίτερες ανάγκες.

Συγκεκριμένα, τα ελληνικά πρότυπα ορολογίας που έχουν εκπονηθεί τα τελευταία χρόνια είναι τα παρακάτω:

- ΕΛΟΤ 561.1:2006 Ορολογική εργασία - Λεξιλόγιο - Μέρος 1: Θεωρία και εφαρμογή (ISO 1087-1: Terminology work - Vocabulary - Part 1: Theory and application)
- ΕΛΟΤ 561.2:2007 Ορολογική εργασία - Λεξιλόγιο - Μέρος 2: Πληροφορικές εφαρμογές (ISO 1087-2: Terminology work - Vocabulary Vocabulary - Part 2: Computer applications)
- ΕΛΟΤ 402:2010 Ορολογική εργασία - Αρχές και μέθοδοι (ISO 704: Terminology work - Principles and methods)
- ΕΛΟΤ 562:2011 Ορολογική εργασία - Εναρμόνιση εννοιών και όρων (ISO 860 - Terminology work - Harmonization of concepts and terms)

Σε φάση επεξεργασίας βρίσκεται το σχέδιο προτύπου ΕΛΟΤ 1443 Ορολογικές πολιτικές – Ανάπτυξη και υλοποίηση (ISO 29383:2010 Terminology policies — Development and implementation). Στον προγραμματισμό ακολουθεί το πρότυπο ISO 22128:2008 Terminology products and services – Overview and guidance.

Η ΤΕ21 στο επίπεδο επικοινωνίας

Όπως ήδη αναφέρθηκε, ο τομέας αυτός αφορά τις δράσεις της ΤΕ21 σε σχέση με τους άλλους – εξωτερικές οργανώσεις και φορείς. Εδώ, σημαντικό μέρος καλύπτει η συμμετοχή της στο έργο της ΤC37. Όλοι οι Εθνικοί Οργανισμοί Τυποποίησης έχουν το δικαίωμα, αλλά θα μπορούσαμε να προσθέσουμε και την υποχρέωση, να συμμετέχουν μέσω των εθνικών επιτροπών τυποποίησης στις εργασίες των Τεχνικών Επιτροπών και Υποεπιτροπών του ISO. Οι δυνατότητες που δίνονται είναι οι παρακάτω:

- να συμμετέχει ενεργά στις εργασίες, με την υποχρέωση να ψηφίζει σε όλα τα προς ψήφιση θέματα των Επιτροπών, στα προς Δημόσια Κρίση Σχέδια και Τελικά Σχέδια των Διεθνών Προτύπων και όπου αυτό είναι δυνατό, να συμμετέχει στις συνεδριάσεις. Το μέλος της κατηγορίας αυτής ονομάζεται Ρ-μέλος (P- member, participating member)
- να παρακολουθεί τις εργασίες σαν παρατηρητής και ως εκ τούτου να λαμβάνει τα έγγραφα της Επιτροπής και να έχει το δικαίωμα να υποβάλλει σχόλια και να παρακολουθεί τις συνεδριάσεις. Το μέλος της κατηγορίας αυτής είναι το Ο-μέλος (O- member, observer member).

Η TE21 είναι ενεργό (συμμετέχον, P-member) μέλος της υποεπιτροπής SC1 (Principles and methods) της TC37 και παρατηρητής των άλλων υποεπιτροπών.¹ Στο πλαίσιο αυτό συμμετέχει ενεργά και με συνέπεια στις συζητήσεις τόσο για τα νέα σχέδια προτύπων ISO (σε αρκετές μάλιστα περιπτώσεις υιοθετούνται τα σχόλια και οι παρατηρήσεις της, όπως έγινε π.χ. και με την πρόσφατη συζήτηση για το ISO 1087), όσο και για άλλα θέματα που τίθενται για συζήτηση στη διεθνή επιτροπή (όπως π.χ. πρόσφατα η συζήτηση για τη συνεργασία της TC37 με τη Διεθνή Ένωση Esperanto).

Ενδεικτικά, η TE21 έχει στείλει σχόλια για τα σχέδια προτύπων ISO 704, 1087, 12620, 11763, 10241, 29383 κτλ.

Πέραν των παραπάνω, η TE21 συνεργάζεται στενά με την ΕΛΕΤΟ και πολλά θέματα ορολογίας που προκύπτουν αποτελούν προϊόντα αμοιβαίας ανταλλαγής απόψεων και επεξεργασίας.

Άλλοι τομείς δράσης της TE21 είναι οι παρακάτω:

Προβολή και προώθηση. Διοργανώνονται ημερίδες, σεμινάρια και άλλες εκδηλώσεις σε συνεργασία και με άλλους φορείς ή μέλη της συμμετέχουν σε εκδηλώσεις άλλων φορέων, με σκοπό την ενημέρωση γύρω από τις δράσεις της TE21 αλλά και γύρω από ειδικά θέματα ορολογίας που καλύπτονται από τους σκοπούς της Επιτροπής. Ενδεικτικά, τα τελευταία χρόνια πραγματοποιήθηκαν με ευθύνη της TE21 οι ημερίδες «Τυποποίηση, ποιότητα, ορολογία: Η κληρονομιά του Βασίλη Α. Φιλόπουλου»² και «Ορολογία και τυποποίηση στη χημική μηχανική»³, καθώς και την ανοικτή συζήτηση «*Αρχές της Ορολογίας - Προσαρμογή των Διεθνών Προτύπων για την ελληνική γλώσσα*» στο πλαίσιο του 6ου Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»⁴, ενώ συμμετείχε με εισήγηση στην ημερίδα του ΤΕΕ «Ευρωπαϊκή Τυποποίηση και ελληνική πραγματικότητα: Οφέλη, προβλήματα και προοπτικές»⁵ και στο συνέδριο 2010 της Ευρωπαϊκής Ένωσης Ορολογίας⁶.

1 Οι άλλες υποεπιτροπές της TC37 είναι:

- TC 37/SC 2 Terminographical and lexicographical working methods
- TC 37/SC 3 Systems to manage terminology, knowledge and content
- TC 37/SC 4 Language resource management

2 16 Μαΐου 2007, http://library.tee.gr/digital/m2211/m2211_contents.htm

3 1 Απριλίου 2009, http://library.tee.gr/digital/m2381/m2381_contents.htm

4 1-3 Νοεμβρίου 2007, <http://www.eleto.gr/gr/Conference06.htm>

5 31 Μαρτίου, 2008, http://library.tee.gr/digital/m2311/m2311_contents.htm

6 12-13 Νοεμβρίου 2010, <http://alknyelvport.nytud.hu/summit-2010>

Οφείλουμε να αναφέρουμε την πρώτη συνεδριακή εκδήλωση («δίημερο») Ορολογίας που οργανώθηκε από την ΤΕ21 μαζί με το ΤΕΕ το 1992 με τίτλο «Τυποποίηση Ορολογίας» και στην οποία συνέβαλαν καθοριστικά δύο σημαντικά στελέχη της Ορολογίας που δεν υπάρχουν σήμερα, ο Βασίλης Φιλόπουλος και η Μαίρη Παπαδάκη. Η ημερίδα αυτή είχε μεγάλο ενδιαφέρον και αποτέλεσε σημαντικό σταθμό στα ορολογικά πράγματα της χώρας.

Συνεργασίες και Δημόσιες σχέσεις. Η Επιτροπή ως συλλογικό όργανο, αλλά και τα μέλη και οι παρατηρητές της ξεχωριστά διατηρούν επικοινωνία και συνεργασίες με οργανώσεις στην Ελλάδα και στο εξωτερικό και συμμετέχουν σε δραστηριότητες που πραγματοποιούνται, όπως αυτές που ήδη αναφέρθηκαν παραπάνω.

Παράλληλα, η Επιτροπή συνεργάζεται με φορείς που ζητούν τη συνεργασία και τη συμβολή της, δίνοντας ιδιαίτερη σημασία όχι απλά στην απόδοση/μετάφραση όρων στα ειδικά θεματικά πεδία αλλά στην ανάλυση και τήρηση των κανόνων ορολογίας, όπως υπαγορεύονται και από τα σχετικά πρότυπα.

Κατάρτιση / Επιμόρφωση. Το 2009 διοργανώθηκε με πρωτοβουλία της Επιτροπής το σεμινάριο στο ΤΕΕ «Οι σύγχρονες διαγλωσσικές αρχές της Ορολογίας και η εφαρμογή τους στην ελληνική γλώσσα» με εκπαιδευτή τον και Πρόεδρο της ΕΛΕΤΟ Κ. Βαλεοντή⁷ Επίσης, το μέλος της Επιτροπής και επίκουρη καθηγήτρια ΕΜΠ Μαρίνα Πανταζίδου διοργάνωσε (με τη συνεργασία και του Κώστα Βαλεοντή) για τους υποψήφιους διδάκτορες της Σχολής Πολιτικών Μηχανικών ΕΜΠ σεμινάριο με θέμα «Ορολογία: Πηγές & Αρχές» τον Ιούνιο 2011. [6]⁸

Ιστότοπος. Στον ιστότοπο της ΤΕ21, που φιλοξενείται στο δικτυακό χώρο του ΤΕΕ, αναρτώνται οι δραστηριότητες της Επιτροπής καθώς και άλλα θέματα σχετικά με την ορολογία. Υπάρχουν σελίδες ανοικτές για όλους και σελίδες όπου μπορούν να έχουν πρόσβαση μόνο τα μέλη και όπου αναρτώνται τα πρακτικά των συνεδριάσεων, τα προς επεξεργασία πρότυπα και τα διάφορα κείμενα εργασίας. Γίνεται προσπάθεια ώστε η ενημέρωση των σελίδων να γίνεται τακτικά, διευκολύνοντας έτσι το έργο των μελών της Επιτροπής και συμβάλλοντας στην άμεση ενημέρωσή τους.

⁷ 21-22 Ιανουαρίου 2009, <http://www.eleto.gr/gr/seminars.htm>

⁸ Το σεμινάριο οργανώθηκε στο πλαίσιο ευρωπαϊκού προγράμματος και όλα τα υλικά έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα http://www.euceet.eu/workgroups_historic/c/workproducts.php?id=78

Επίλογος

Η Επιτροπή TE21 όχι μόνο ανταποκρίνεται στις τυπικές ανάγκες του ΕΛΟΤ ως φορέα τυποποίησης και εκπόνησης των Ελληνικών Προτύπων, αλλά και συμβάλλει στην υποστήριξη της ελληνικής γλώσσας και την ανάπτυξη ελληνικής ορολογίας, δεδομένου ότι η ελληνική γλώσσα, ως γλώσσα με περιορισμένη χρήση στο διεθνή χώρο της επιστημονικής επικοινωνίας αλλά και για άλλους κοινωνικούς/πολιτικούς/ιστορικούς κτλ λόγους, δεν έχει αναπτύξει όσο πρέπει κανόνες και εργαλεία ορολογίας τέτοια που να υποστηρίζουν τόσο την ίδια ως προς την εξέλιξή της όσο και τους χρήστες της, επιστήμονες κτλ. ως προς τη σωστή απόδοση, την επικοινωνία με τους άλλους, την εναρμόνιση με άλλες γλώσσες.

Η μετάφραση και τοπικοποίηση των προτύπων ISO με στόχο την παραγωγή ελληνικών προτύπων ΕΛΟΤ δεν αποτελεί απλά έργο μεταφοράς κειμένων από γλώσσα σε γλώσσα, αλλά έχει ιδιαίτερη σημασία και συμβολή στην ανάπτυξη και εξέλιξη της γνώσης, στο γλωσσικό και ορολογικό σχεδιασμό, στην εξέλιξη και εφαρμογή της τυποποίησης. Η TE21 προσπαθεί να συμβάλει στη μείωση του προβλήματος από την έλλειψη αρχών, κανόνων και μεθοδολογιών χρήσης της γλώσσας και της ορολογίας. Αλλά, επειδή πέραν της όποιας έλλειψης αρχών, κανόνων και μεθοδολογιών, υπάρχει και έλλειψη της γνώσης ή της ενημέρωσης ότι υπάρχουν τέτοιοι κανόνες ή/και ότι υπάρχουν οι διαδικασίες και οι δυνατότητες συμβολής στην ανάπτυξη και διατύπωσή τους, για την ποιοτική αναβάθμιση στο έργο της TE21 είναι απαραίτητο να διερευνηθούν τρόποι δράσης προς την κατεύθυνση αυτή. Η συμβολή των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων μπορεί να είναι καθοριστική, καθώς και η συνεργασία με επιστημονικούς φορείς (με προτεραιότητα ίσως σε αυτούς που εκπροσωπούνται στην Επιτροπή). Τέλος, είναι απαραίτητη η ουσιαστική συμβολή του ΕΛΟΤ στο έργο της Επιτροπής, επιδιώκοντας τη συνεργασία και την προώθηση ζητημάτων που αφορούν και τις άλλες Τεχνικές Επιτροπές του.

Βιβλιογραφία

- [1] Βαλεοντής, Κ. & Τοράκη, Κ. Η ορολογία ως βασικό εργαλείο Τυποποίησης : Ζητήματα και δράσεις σε εθνικό επίπεδο. Στο: *Ευρωπαϊκή Τυποποίηση και ελληνική πραγματικότητα: Οφέλη, προβλήματα και προοπτικές*, Ημερίδα ΤΕΕ, Αθήνα, 31 Μαρτ., 2008 (<http://www.eleto.gr/gr/booksandarticles.htm>).
- [2] Temmerman, R. *Towards New Ways of Terminology Description: the sociocognitive approach*, John Benjamins, Amsterdam, 2000, 259p.
- [3] Τοράκη, Κ. 2007. Η Επιτροπή TE 21 και το έργο της. Στο «*Αρχές της Ορολογίας - Προσαρμογή των Διεθνών Προτύπων για την ελληνική γλώσσα*», Ανοικτή συζήτηση στο 6ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», ΕΛΕΤΟ, Αθήνα, 1-3 Νοεμβρίου 2007.

- [4] Katsoyannou, M. & Toraki C. The Greek Technical Committee of Standardization on Terminology TE21, In: *European Association for Terminology (EAF) Summit 2010*, Budapest, 12-13 November 2010.
- [5] Βαλεοντής, Κ. Η μετάφραση του τυποποιητικού εγγράφου: Ένα πρόβλημα κεφαλαιώδους ευρωπαϊκής σημασίας. Στο: *Μεταφραστική πρακτική και σύγχρονη πραγματικότητα*, Συνέδριο, Αθήνα, 29-30 Ιαν. 1996.
- [6] Πανταζίδου, Μ. & Βαλεοντής, Κ. Προετοιμασία σεμιναρίου Ορολογίας για υποψήφιους διδάκτορες Πολυτεχνικών Σχολών, Στο: *7^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»*, ΕΛΕΤΟ, Αθήνα, 22-24 Οκτωβρίου 2009.

Μαριάννα Κατσογιάννου

γλωσσολόγος
καθηγήτρια Πανεπιστημίου Κύπρου
Ταχυδρ. Κιβ. 20537
1678 Λευκωσία – Κύπρος
Ηλ.ταχ.: marianna@ucy.ac.cy

Κατερίνα Τοράκη

Χημικός Μηχανικός
Συντονίστρια της Επιτροπής ΕΛΟΤ-ΤΕΕ/ΤΕ21 «Αρχές της Ορολογίας»
Ηλ.ταχ.: toraki@tee.gr